

Til: Energinet, Peter Bruhn, pbu@energinet.dk
Energinet, Michael Rudbeck-Rønne, mrr@energinet.dk
Energinet, myndighed@energinet.dk

Af: Dansk Fjernvarme, Kim Behnke, kib@danskfjernvarme.dk

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

HØRING AF VILKÅR OG BETINGELSER FOR AT FUNGERE SOM GENOPRETTELSESLEVERANDØR

22. juli 2019
Side 1/5

Dansk Fjernvarme takker for invitationen til at afgive høringssvar på vilkår og betingelser for at fungere som genoprettelsesleverandør.

Dansk Fjernvarme er brancheforening for ca. 400 fjernvarmeselskaber, der ejer og driver såvel centrale som decentrale kraftvarmeanheder for elproduktion og elkedler samt varmepumper for stort elforbrug og er derfor interesseret i vilkår for at kunne bidrage til fastholdelse af den høje forsyningsikkerhed på elsystemet.

Generelle bemærkninger.

Vi er opmærksomme på, at høringsmaterialet fortrinsvis angår vilkår i prisområde DK2. Og at det primært angår genoprettelsesreserver i Østdanmark. Altså anlæg til brug ved start fra dødt net.

Det er dog værd at bemærke, at netvirksomhederne (DSO/DNO) i juli-september 2019 er i gang med at opfylde Energinets arbejde med at efterleve Network Code Emergency & Restoration, NC ER.

Netvirksomhedernes arbejde med NC ER og nærværende høring hænger sammen, for hvis det ikke er muligt at genoprette normaltilstanden i elsystemet, så lukker systemet ned og der skal ske start fra dødt net. Den aktuelle identificering af værker til brug som ydelsesleverandør i en nødsituation har en række u hensigtsmæssigheder, der kan påvirke antallet af og mulighederne for at få indgået aftaler, og dermed tilstrækkelige ressourcer i elsystemet til at afværge black out.

Det siger sig selv, at alle ejere af generatoranlæg tilsluttet elsystemet, på relevante spændingsniveauer kan og skal bidrage til at afhjælpe krise- og nødsituationer og dermed afværge black out. De værker, som stiller kapacitet til rådighed må have fair mulighed for at få dækket omkostninger, både faste og variable. Det er et gode, at vi som samfund har høj forsyningsikkerhed og derfor må alle elkunder via Energinet systemtarif bidrage økonomisk til dette arbejde og ikke pålægge enkelte ejere af kraftvarmeværker at afholde udgifter til gavn for det samlede elsystem.

I forbindelse med opfyldelse af NC ER har Energinet udvalgt centrale og decentrale værker over 3 MW el-kapacitet, til brug som ydelsesleverandør i en nødsituation.

Af forarbejdet til NC ER, hvor også Dansk Fjernvarme bidrog, var der en del fokus på at de stigende antal MW elkedelkapacitet også skal kunne indgå som ligeværdige ydelsesleverandører i en nødsituation f.eks. til frekvensstabilisering. Dette forhold har også fundet vej til "Udbud af systemgenoprettelsesreserve udbudsbetingelser DK2 2021 – Bilag 1, tekniske betingelser" punkt 4.4, hvor det netop fremgår at interne lastenheder som f.eks. elkedler kan anvendes ved frekvensstabilisering.

Tilsvarende mulighed er der ikke åbnet for i det arbejde netvirksomhederne lige nu er i gang med over for kraftvarmeværkerne, her arbejdes der alene med generatorkapaciteter og ikke lastenheder.

Det fremgår af materialet fra netvirksomhederne til kraftvarmeværkerne, at kraftvarmeværkerne ikke skal undergå ombygning med tilhørende nyinvesteringer for at kunne bidrage som systemydelsesleverandør i en nødsituation. I de tilfælde, hvor et kraftvarmeværks generator og tekniske udrustning gør det muligt at bidrage med f.eks. under- eller overfrekvensregulering, frekvensafvigelse, spændingsafvigelse, effekt-flow, aktiv effekt-assistance eller ændret reaktivt optag skal de bidrage. Imidlertid er der afgrænsning til generator og teknisk udrustning ikke tilstrækkeligt til at værket kan deltage som systemydelsesleverandør i en nødsituation.

Værkets OT (SCADA eller SRO) anlæg skal være indrettet til formålet, lige som IT- og kommunikationssystemerne op imod værkets balanceansvarlige PBA skal kunne håndtere disse skærpede driftsformer og nok så vigtigt skal alle disse systemer løbende vedligeholdes.

Det er således ikke nok for et kraftvarmeværk, at de værnes mod nyinvesteringer i generatoranlæg og teknisk udrustning, samt at de ikke skal deltage, hvis det er påkrævet. Har værket tilstrækkelige tekniske egenskaber, så vil deltagelse som ydelsesleverandør i en nødsituation kræve tilstrækkelig økonomisk kompensation til dækning af de løbende investeringsbehov. Det må gælde i forløb med bidrage til at afhjælpe krise- og nødsituationer og ikke kun ved bidrage til genopretning.

I "Udbud af systemgenoprettelsesreserve udbudsbetingelser DK2 2021 – Bilag 1, tekniske betingelser" punkt 4.8 fremgår at der bliver tale om en fast betaling.

I "Systemgenoprettelsesreserve bilag 2, kontraktparadigme" fremgår af punkt 4.1, at der bliver tale om et fast vederlag for aftaleperioden og i punkt 4.2 at der ligeledes er en dækning af variable omkostninger. Desværre er de variable omkostninger begrænset til startomkostninger og brændselsforbrug. Her kunne det være rimeligt om værket fik dækket startomkostninger samt modtager den marginale regulerkraftpris for opregulering i timen før black out. Og der skal være en tilsvarende økonomisk kompensation ved bidrag til at afhjælpe krise- og nødsituationer.

Udfordringen er at der i materialet fra netvirksomhederne om værkerne som ydelsesleverandør i en nødsituation ikke er angivet hverken en fast eller en variabel betaling til dækning af værkets omkostninger ved deltagelse. Da handlinger før black out må være at fortrække forekommer det ulogisk, at der først kommer økonomisk kompensation når der igen skal startes fra dødt net – men ikke til de værker, som kan bidrage til at forhindre black out.

Der er betydelig risiko for at mange værker vil afstå fra at bidrage som ydelsesleverandør i en nødsituation, hvis det alene medfører ekstra omkostninger. Det kan forringe forsyningssikkerheden.

Dansk Fjernvarme har ved seminar i såvel december 2017 og december 2018 – og med deltagelse fra Energinet, samt andre myndigheder – påvist det værdifulde ved at decentrale kraftvarmeanheder fastholdes i elsystemet til glæde og samfundsøkonomisk nytte. De mange nye regler Energinet omsætter fra Network Code – med EU og ENTSO-E som afsender må ikke ensidigt medføre ekstra omkostninger for værksejerne. Der må findes nye mekanismer for betaling fra elkunderne via Energinets systemtarif til de værker, som deltager med ydelser til det sammenhængende delsystem.

Netvirksomhederne beder i denne periode (juli-september 2019) udvalgte kraftvarmeværker om at tage stilling til om de kan bidrage som ydelsesleverandør i en nødsituation eller de ikke kan. Efter udløb af grundbeløbet er der en generel usikkerhed om hvorvidt decentrale værker er driftsklar. Og selvom de er driftsklar kan værkets status variere meget mellem sommer og vinter. Derfor mangler henvendelsen fra Netvirksomhederne en præcis beskrivelse af de økonomiske vilkår værkerne kan se frem, hvis de tilkendegiver at være klar til at bidrage til at afhjælpe krise- og nødsituationer.

Det vil være i strid med varmforsyningsloven om det forventes at fjernvarmekunderne skal betale for elkundersnes forsyningssikkerhed.

Konkrete bemærkninger.

Høringsbrev – vilkår og betingelser for at fungere som genoprettelsesydelsesleverandør.

Det er noteret, at udbudsbetingelserne gælder prisområde DK2 og det angår produktionsanlæg, der kan levere dødstartreserver i tilfælde af black out.

Der er ingen steder beskrevet, hvad der skal ske i prisområde DK1. Dansk Fjernvarme har tidligere i samarbejde med Energinet fået kortlagt mulighederne for at decentrale kraftvarmeværker også kan anvendes til dødstart af elsystemet ved. F.eks. at spændingssætte en eller flere større kraftvarmeanheder i DK1.

En stor mangel i det samlede materiale er den manglende beskrivelse af, hvilken rolle de balanceansvarlige har i relation til disponering over disse genoprettelsesreserver.

Det vil være oplagt at kraftvarmeenheder har mulighed for fuldt ud at deltage i forskellige elmarkeder som spot og regulerkraft, men selvfølgelig ikke andre reserver. Værkerne skal i normaltilstanden (meste af tiden) kunne tjene normale indtægter, og opretholde både el- og varmeleverancer på normale vilkår. I tilfælde af black out får disse enheder specialopgaver med genoprettelsesydelse. Alt dette kræver dog at de balanceansvarlige tildes en rolle.

Hvis dette udbud alene angår power-only enheder uden fjernvarmekobling må vi gøre opmærksom på at det er konkurrencebegrænsende.

Udbud af systemgenoprettelsesreserve udbudsbetingelser DK2 2021.

Det fremgår af punkt 5.3 at kontrakten kun vil få varighed af 3 år. Dansk Fjernvarme er opmærksom på at Energinet gerne ser meget korte aftaleperioder og må i det lys vel opfatte 3 år som langt tid. Det er det imidlertid ikke for ejeren af et kraftvarmeværk. For at få flere værker til at interessere sig for Energinets udbud, og dermed en egentlig konkurrencesituation, da kan et kontraktperiode på 5 år være mere oplagt.

Det vil være hensigtsmæssigt om Energinet ikke fastsætter vilkår således, at der kun bliver en byder i DK2. Det har Energinet oplevet før angående udbud af strategiske reserver, hvilket for markedsudviklingen var meget utilfredsstillende.

Udover selve kontraktens varighed er der også behov for at Energinet får afholdt udbud og tildelt kontrakt med tilstrækkelig tid for værket og dets balanceansvarlig til at være på plads bl.a. med tekniske tilpasninger, OT og IT systemer i god tid før start af kontraktperioden 1. januar 2021.

Udbud af systemgenoprettelsesreserve udbudsbetingelser DK2 2021 – bilag 1 tekniske bestemmelser.

Det fremgår at der er teknisk behov for to uafhængige systemgenoprettelsesreserver i DK2. Det taler for at der ikke kun bliver tilbud om to enheder, men at der er reel konkurrence ved at der er vilkår, som fremmer bud fra en del flere leverandører – ellers er konkurrence en illusion. Tilladelse til at en systemoprettelsesreserve kan bestå af flere enheder vil også styrke konkurrencen.

Det fremgår at enhederne skal være direkte tilsluttet en 132/50 kV station. Dansk Fjernvarme læser det således at et kraftvarmeværk med nettilslutning mod et 50 kV felt på 132/50 kV stationen kan godkendes.

Det fremgår at systemgenoprettelsesreserven skal kunne levere 30 MW regulerbar aktiv effekt kontinuert. Dansk Fjernvarme vil anbefale at det tillades, at denne effekt gerne må komme fra flere enheder. Her vil de balanceansvarlige kunne bidrage konstruktivt til at identificere relevante kombinationer af anlæg.

Dansk Fjernvarme glæder sig over at interne lastenheder som elkedler kan bidrage til frekvensregulering. Gældende regler i Elpatronlovgivningen tilsiger at elkedlerne er tilsluttet på kraftvarmeværker. Men fra 2021 (hvor disse regler skal gøres gældende) vil udfasningen af PSO og sænkning af elvarmetariffen til 155 kr./MWh medføre at store elkedler også kan forventes etableret uden for kraftvarmeværker. Det kan i prisområde DK2 f.eks. være hos CTR eller VEKS i de store transmissionssystemer. Disse enheder skal vel ikke udelukkes fra at deltage med systemgenoprettelse og/eller frekvensstabilisering, blot fordi de ikke er interne lastenheder på et kraftvarmeværk?

Det noteres, at der i punkt 4.8 er fastsat, at der bliver tale om en fast betaling. Bemærkningen falder efter omtale af udgifter til afprøvning m.v.

Hvad der imidlertid ikke fremgår er, hvorledes udgifter til de nødvendige OT, IT og IKT systemer mellem Energinet og værket og mellem værket og PBA skal finansieres ved etablering og vedløbende vedligehold og opdateringer.

Ej heller fremgår, hvordan omkostninger til efterlevelse af den Cyber sikkerhed, som NC ER reglerne fordrer skal betales.

Udbud af systemgenoprettelsesreserver Bilag 2 kontraktparadigme.

Det må i disse GDPR tider være påkrævet at Energinet også indgår en databehandleraftale og at den er med reference i kontrakten. Desuden mangler beskrivelse af de cyber sikkerhedsmæssige forhold værket skal iagttage nu og fremover. Umiddelbart forekommer vilkårene i punkt 10 ikke at være dækkende for de cyber sikkerhedskrav der er på vej i kølvandet på NC ER reglerne.

Til punkt 4 er der behov for en grundigere beskrivelse af, hvilke omkostninger der skal indgå i de faste og de variable omkostninger. Ellers kan det blive svært at sammenligne forskellige tilbud. Desværre er de variable begrænset til startomkostninger og brændselsforbrug. Her kunne det være rimeligt om værket fik dækket startomkostninger samt modtager den marginale regulerkraftpris for opregulering i timen før black out.

Der mangler en beskrivelse af hvilke andre elmarkeder værket må henholdsvis ikke må deltage i gennem deres PBA i kontraktens løbetid.

Dansk Fjernvarme er selvsagt til rådighed for dialog og uddybning af høringsbidraget.